Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5428 | 3/16 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1903 | ՇԱԲԱԹ | 26 ՐԱՄԱԶԱՆ 1321 | Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5428

درعلیه ده غلطه ده آرولك غزتهسی ادارهخانهسنه

Նամակ կամ որեւէ գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանցօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստային փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդագ կը վճարուի:

Մանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՋ ՈՒ ՁԱԽ

ԴԱՒԱՌԱՑԻՆ ԸՆԹԵՐՑԱՏՈՒՆՆԵՐԸ

Տիարպէքիրցիք՝ կրթական տեսակէտով՝ չա՛մ գաւելի քայլեր կ'առնեն ժամանակէ մը ի վեր։ Տարի մը առաջ, նոյն իսկ կիրակնօրեայ վարժարան մը ալ հաստատած էին, ուր, ինչպէս կը հաւատամ, ամէն կիրակի կը յաճախեն զանազան դասակարգերու պատկանող արհեստաւոր երիտասարդներ եւ ուսման կարօտալ եւ այլ անձնաւորութիւններ։ Հիմայ ալ ընթերցատուն մը կցեր են այդ վարժարանին, եւ կ'աշխատին զայն ճոխացնել Մէտրիֆէն արտօնեալ չինիլ եւ օգտակար ամէն կարգի գիրքերով եւ պարբերական հրատարակութիւններով։

Զեռնարկը ուրախութիւն բան մըն է անշուշտ, բայց խնդիրը հոն է որ այդ կարգի զարգացուցիչ գործեր ձուլի վիճակի մէջ մնալու կը դատապարտուին՝ եթէ երբեք արտաքին ձեռնտուութիւններ չըլլան։ Այսպէս, Տիարպէքիրի մէջ քանի մը ուսումնասէր անձնաւորութիւններ,—ենթադրելով նոյն իսկ թէ տեղւոյն Առաջնորդն ալ անոնց գործակից կը դտնուի,—ի՞նչ կրնան ընել մինակնին, չենք ընորհք գրադարան մը հաստատելու համար։

Այդ մարդիկը՝ իրենց դաղափարը ուռճացնելու համար գիրքի պէտք պիտի ունենան, թերթի պէտք պիտի ունենան, եւ, եթէ երբեք նուիրատուներ պակսին, ո՛չ գիրքը պիտի կրնան ձեռք բերել, ո՛չ ալ թերթը։ Հանրային գրադարան մը գիրքով լեցնելու համար տնագին գումարներ պէտք են, եւ տպահովաբար՝ Տիարպէքիրի այդ մէկ քանի ուսումնասէր անձերը,—որոնց մէջ կը դտնենք նաեւ ծանօթ գրող Մանուկ էֆ Դանիէլեանը՝ իբր մասնախումբի տեղապահ,—իրենց տրամադրութեան տակ չունին ու չեն կրնար ունենալ այդ տնագին գումարները։

Հարկ կը ծանրանայ ուրեմն ուսումնէրն ու բարքը մտնդամոն սիրող անձերու վրայ՝ իրենց կրցած չափով սատարելու այդ օգտակար ձեռնարկին։ Շատեր կան մեր մէջ ուսեալներ եւ կամ կրկին օրինակով գիրքեր ունեցող։ այդ գիրքերը ինչի՞ օգտակար պիտի ըլլան իրենց քովը մնալով։ անշուշտ ոչ մէկ բանի։ Բայց Տիարպէքիրի գրադարանին մէջ տնագին օգտակարութիւն մը պիտի ունենան ու պիտի ծառայեն իրենց ճշմարիտ կոչումին։ Գիրքի մը ընձեռելիքը օգուտը իր գտնելիք տարածումէն կախում ունի։ փոչիներու տակ մնացող գիրքի մը գրուած կամ չգրուած ըլլալը մեծ տարբերութիւն չը. Ներ։ Գիրքը պէտք է տարածել, պէտք է զայն մտցնել նաեւ հասարակութեան ո՛չ տարբին մանաւանդ որ ամէնէն աւելի պէտք ունի։ Այսպէսով միայն գիրքերը կրնան ծառայած ըլլալ իրենց ճշմարիտ կոչումին։

Գրավաճառները մանաւանդ կրնան տնագին բարիք ընել այս մասին, կա՛մ ընթերցանութեան արժանի, եւ իրենց հրատարակութիւնը եղող գիրքերէ մէկ մէկ օրինակ դրկելով, եւ կամ իրենց նկուղներուն մէջ մնացեալ դատապարտուած հատորներուն մէջէն ընտրութիւն մը ընելէ վերջ, մաս մը բան տրամադրելով լօգուտ Տիարպէքիրի ընթերցատան։

* * *

Այս կարդի ընթերցատուններու ընդհանրացումը ուրեմն տարածման համար կրնայ շատ մեծ բարիք մը դառնալ գաւառներու համար՝ ուր մարդիկը, ընդհանրապէս նուիրական պատճառներու բերմամբ, դիւրութիւն չունին գիրք կամ թերթ դնելու։ Ընթերցատուն մը մի՛ միայն մասնաւոր զարգացման գործին չէ՛ որ կը նպաստէ, այլ նաեւ բարոյական ազնուացման։ Ընթերցատուն մը՝ նոյն տանն տեսակ մը կապարի մրցակից է որչա՛փ սրճարաններուն, այնչափ մըն ալ գինետուններուն դէմ, եւ եթէ երբեք լաւ կազմակերպութեամբ մը օժտուած ըլլայ, կրնայ մեծագոյն մասամբ փրկել այն ժամանակի, դրամի եւ առողջութեան կորուստը՝ զոր մարդիկ կ'ունենան սրճարանին ու գինետան մէջ։ Զեմ յիշեր տակաւին այդ երկու մակաբոյծ հաստատութիւններէն բըղխող ուրիշ չա՛ս աւելի մեծ չարիքներ։

Հոն ուր որ ընթերցատուն մը կայ, մարդիկ իրենց օրուան աշխատութիւնը լրացնելէ վերջ, փոխանակ սրճարան մը կամ գինետուն մը ուղղուելու, չնչակ հոն կերթան եւ մէկ երկու ժամ ընթերցանութեամբ կը պարապին։ Ո՛չ թէ միայն գիրքեր կը դտնուին ընթերցատան մէջ, այլ նաեւ օրուան ամէնէն նորագոյն թերթերը։

Դաւառային ընթերցատուններ կրնան միեւնոյն բարերար դերը խաղալ։ Այս հաւանականութիւնը աչքի առջեւ ունենալով, մենք կը դրդմանանք որ դաւառային առաջնորդներ ընաւ չեն մտածած անոնց մասին։ Իրե՛նք, մանաւանդ իրենց անձնական ազդեցութեան եւ յարաբերութիւններուն շնորհիւ, ամէնէն աւելի օժտուած անձնաւորներն են կրթական այդ կարգի ձեռնարկութիւններ յաջողցնելու համար, եւ, հակառակ ասոր, իրենք են որ ամէնէն աւելի անտարբեր կը դտնուին բարոյական ձեռնարկներու նկատմամբ։

Տխուր իրականութիւն մըն է ասիկա, զոր կատարեալ ցաւով մը մատնանիշ կ'ընենք։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ԻԶՄԻՐԵԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

(ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ «ԱՐԵՒԵԼՔԻ»)

Գաւառական ժողովի ընտրութեան առթիւ խօսք մը խօսք։—Առաջնորդի հարցը։—Ազնաւորեան Կարապետ էֆ.ի բարեհաճութիւնը։

ԻԶՄԻՐ, 29 Նոյմ.

Այս պահուս ամէնէն ուշագրաւ ու կենսական խնդիրը Իզմիրցիներուս համար, առաջնորդական ընտրութիւնն է առաջ, Գաւառական ժողովի ընտրութիւնն է, ժողով մը որու իրաւասութեան ներքեւ կ'իյնան ո՛չ միայն Առաջնորդի եւ ուրիշ ժողովներու ընտրութիւնը, այլ եւ ինչ որ աւելի կարեւոր է՝ եկեղեցիի իրաւանց եւ չահերու պաշտպանութիւնը, դպրոցները բարեկարգելու կարեւորագոյն պէտքը։ Այս վերջինէն աւելի մեծ, աւելի կենսական հարց մը չի կրնար ըլլալ։ Ահա թէ ի՛նչ տեսակ ժողով մըն է ան՝ որուն ընտրութեան պիտի ձեռնարկուի քիչ առաջեն։ Ուստի կ'արժէ որ անոր կարեւորութիւնը շեշտենք յեսոյ աւելցնենք նաեւ թէ ի՛նչ միջոցով ու կերպով պէտք է ընտրուի ան։

Ս. Պատրիարք Հայրը, այդ պէտքին օր առաջ գոհացում տալու նպատակով, մեզ ուղարկեց Դանիէլ Ծ. վարդապետը, որուն երեկոյի մէջ վարած վեպամեայ լուրջ առաջնորդական պաշտօնը ինքնին գրաւական մը կը նկատենք իր չըշահայեցութեան, հեռատեսութեան, անկողմնակալ ու անաչառ ոգիին, որոնք էական պայմանը կը կազմեն Առաջնորդի մը իր պաշտօնին մէջ յաջողելուն։ Դանիէլ Ծ. վրդ., Իզմիր ժամանելէն ի վեր, զոր հեռագրաւ հաղորդեցինք Արեւելքի, կը զբաղի Առաջնորդարանի գործերու ուսումնասիրութեամբ, ինչպէս նաեւ պաշտօնական եւ ոչ-պաշտօնական այցելուներու հետ գաղափարներու ու կարծիքներու շօշափմամբ, ինչ որ իր ստանձնած դժուարին պաշտօնը յաջողապէս ի գլուխ հանելուն երկրորդ գրաւականը կրնանք նկատել։

Ընտրութիւնը կարծուածին չափ չուտով չպիտի ըլլայ, երեւցածին նայելով. հեռեւապէս պէտք կը տեսնենք երկու խօսք ընել այս առթիւ։

Գաւառական Փոխոյթ ընտրութիւնը երկու կերպով կրնայ կատարուիլ. առաջին՝ Առաջնորդարանը իր դռները կանգնելով եւ ամէն ոք ներս հրաւիրելով եւ ժողուելով քուէները անանկ մարդոց որոնք ա՛յ քուէն կը հանէին եւ ո՛չ ալ Գաւառ. Ժողովի նշանակութեան մասին։ Երկրորդ կերպն է Պատրիարքարանի Օրէնքին դծած պայմանները կէտ առ կէտ գործադրել։

Պատրիարքարանի Օրէնքը կը տրամադրէ որ եկեղեցիին տուրքը վճարող անձերը մասնակցին քուէարկութեան, ու 25 տարեկանէն վար տարիք ունեցողներուն քուէն չընդունիլ։ Այս պայմաններէն զատ պէտք է նկատի առնել նաեւ որ 5 քուէէ աւելի մէկ անձի կողմէ չբերուի, ամէն տեսակ դեղծումի տեղի չտալու համար։

Անշուշտ այս երեք պայմանները նկատի պիտի առնուին Փոխանորդ հայրսուրբէն ու Ընտրողական Ժողովէն, եթէ կ'ուզուի կազմակերպել ժողով մը, որ պատուաւոր ըլլայ Իզմիրի ամբողջ հայ հասարակութեան։

* * *

Թէեւ նախորդ Թղթակցութեամբս Ազնաւորեան Կարապետ էֆ.ի ընտրութիւնը փոխառութեան մասին գրած էինք, բայց վերջացող չաբթուան մէջ այդ փոխառութիւնը աւելի աչքառու հանգամանք մը ստանալով՝ ամէն ոք սկսաւ իր գովեստները կրկնապատկել Ազնաւորեան էֆ.ի նկատմամբ։

Ազնաւորեան էֆ., ասկէ առաջ, 1000 ոսկիի փոխառութիւն մը պիտի ընէր եկեղեցիի հաւաքաթեր տուներ կառուցանելու համար եւ 10 տարի յետոյ իր դրամը ետ պիտի առնէր. մինչդեռ հիմա ասոյգ աղբիւրէ տեղեկացանք թէ Հիւանդանոցի եռեւի կողմը դտնուող ընդարձակ գետնին վրայ 30—35 տուներ պիտի կառուցանէ, որոնց համար պիտի ծախսէ 3000 ոսկի դրամը մը, թերեւս ալ աւելի։ Այդ կալուածները, որ եկեղեցիի անուան վազգ պիտի ըլլան, 500 ոսկիի չափ տարին եկամուտ պիտի բերեն. ու Ազնաւորեան էֆ. միւթեվէլլին պիտի ըլլայ այդ կալուածներուն՝ ցմահ։ Մահուան պարագային, Միւթեվէլլիութիւնը պիտի վարէ Տիկին Ազնաւորեան ցմահ. անկէ ետք եկեղեցին պիտի տիրանայ այդ կալուածներուն։

Կառուցուելիք տուներու եկամուտէն 100 ոսկին Ազնաւորեան էֆ. պիտի յատկացնէ կրթական գործին, եւ ո՛րքան տուն որ չինուի, անոնց իւրաքանչիւր համար 1 օսմ. ոսկի պիտի տայ աղքատ արկղին՝ իբր գետնի վարձք։

Ազնաւորեան Կարապետ էֆ.ի հմտութիւնը չվիրաւորելու համար՝ չենք ուզեր երկար ներբողներ հիւսել իր գովելի ծառայութեան համար. միայն կը մաղթենք որ իր օրինակին հետեւողներ անպակաս ըլլան մեր մէջ։

Իզմիր ԱՏՈՄ

ԵՐԵՔ ԿԱՐՄԻՐ ՊԵԽԱՒՈՐՆԵՐԸ

(ՆՈՐԱՎԷՊ ԳԵՐՄԱՆ ԿՍԱՆՌԷ)

Ֆրանքֆուրտցի աղքատ այրի կին մը երեք զաւակներ ունէր, ոչ այնքան բանիմաց, բայց ուժեղ ու պնդակամ, որոնք չէին ուզեր իրենց ուժը գործածել։ Օրուան մէկ մասը կ'անցնէր, մինչեւ որ ճաշերնին ուարտէին, եօթը ժամ կը քնանային ու օրուան մնացած մասն ալ ծալապատիկ կը նստէին։

Օրին մէկը վերջապէս, իրենց այս վիճակէն ձանձրանալով, մայրը որոշեց դանոնք ճամբել, որպէս զի երթան իրենց օրապահիկը շահին ուխտարի ո եւ է անկիւնը։

— Եթէ դուք շարունակէք, ըսաւ անոնց, այսպէս պարապ մնալ, իսկոյն պիտի սոխալիմ ծախել խրճիթս, պարէզս ալ ոչնչ։ Այն տան ձեռքս պիտի բանամ մուրալու համար։ Գացէք ուրեմն աղքատ. ձեր տարիքը ունեցող մարդիկը չատ գործեր կը գտնեն տպարակի մը կամ հարուստ տան մը մէջ։

Մեկնեցան առաջ մը, նախ քալելով ալ ու ձախ անննպատակ։ Իրիկուան դէմ երբ անտառէ մը կ'անցնէին, պատահեցան երկայնամօրուս խոշոր ծերունիի մը, որ մերթ ընդ մերթ գետնի կը ծռէր ու խոտեր ծաղիկներ կը ժողվէր։ Երբ լսեց թէ կուգան երեք եղբայրները, հասակը չակէց ու հարցուց.

— Ո՞ւր կ'երթաք այսպէս, տղաքս։

— Մարդիկ կը փնտռենք որոնք պէտք ունենան երեք դոյզ բազուկներու, որպէսզի մեզ աշխատցնեն։

— Իրաւունք ունիք պատասխանեց ծերուկը, ես աղքատ բժիշկ մըն եմ որ ինքզինքս կը խնամեմ. զգուշացեք երեք կարմիր պեխաւորներէն։

Անոր ըսածները չհասկնալով, երեք եղբայրները շարունակեցին իրենց ճամբան. այն ինչ անտառէն դուրս կ'ելլէին, երեք մարդիկ տեսան իսկոյն, ճոխ հագուած, սեւ ձիերու վրայ հեծած, երեքն ալ կարմիր պեխ ունէին։

— Ո՞ւր կերթաք, ինչ կը փնտռէք սաւ անոնցմէ մէկը։

Մերձենալին հրամանգը տիրելով երեք եղբայրները լուռ կը մնային ու չէին գիտեր թէ ինչ պատասխանեն։

Երբ ձիաւորը կրկնեց իր հարցումը, ըսին պարզօրէն.

— Գործ կը փնտռենք։

—Գործ ... չա՛ս ըսաւ երկրորդ ձիաւորը, մենք երեք մարդոց պէտք ունինք, հետեւեցէք մեզի, չատ չպիտի բանիք, բայց առատ վարձատրութիւն կայ։

Երեք եղբայրները իրարու երես նայեցան, առանց պատասխանելու։

— Մէկ տարին հարիւր ոսկի պիտի պիտի չտա՞ք, ըսաւ երրորդ ձիաւորը։

Այս խօսքերէն համզուած, հետեւեցան երեք կարմիր պեխաւորներուն։

Իսկոյն հասան դղեակի մը մօտ, որ պաշտպանուած էր երեք բարձր աշտարակներով։

Այն տանն ձիաւոր մը ըսաւ.

— Զեզմէ իւրաքանչիւրը այս աշտարակներուն մէկուն վրայ պիտի ելլէ, տարի մը հոն պիտի մնայ, գիշեր ցորեկ։ Կերակուր պիտի տրուի ձեզի. ահա ձեր ընելիքը։

Ամէն առաջ, առաջինը՝ աշտարակին վրայ պիտի ըսէ սա խօսքերը. «Երեք եղբայր ենք մենք»։

Երկրորդը պիտի ըսէ միւսին աշտարակին վրայ. «Դիրվ մը ոսկիի համար։»

Ու երրորդը. «Արդար վճիռ մը տուէք»

Երեք եղբայրները՝ չատ գոհ առաջարկած պայմաններէն, խղճի մտք ստանձնեցին իրենց յանձնուած պաշտօնը։

Ակէ դիւրին չհ կ'ըլլա՞ք։

Աշտարակին վրայ դրած մը չանենալով, ամբողջ օրը ապուշ ապուշ երկինք կը նայէին, առանց մտմտալի։

Երբ տարին լմնցաւ, վար իջան. ամէն մէկին հարիւրական ոսկի համբեցին եւ զանոնք դղեակին դրան քով տարին։

Բայց անոնք տեսան որ ոչ մէկ դաղափար չէր մնացեր իրենց խելապատակին մէջ, ու տարօրինակ բան, խօսքին անդամ մտցեր էին։

Մարդ մը որ անկէ կ'անցնէր, հարցուց անոնց.

— Ո՞երկէ կուգաք, տղաքս։

Առաջինը սա խօսքերը միայն կրցաւ դրուցել։

— Մենք երեք եղբայր ենք։

— Ցայտնի է; ըսաւ գեղացին, ձեր նմանութենէն, բայց ուրկէ՞ կուգաք։

Երկրորդը պատասխանեց.

— Դիրվ մը ոսկիի համար։

— Օ՜հ, կը ծաղրե՞ք զիս։ Ինչ կ'ուզեք ըսել։

—Արդար վճիռ տուէք, պոռաց երրորդը։

— Երեքնիդ ալ նշանաւոր անասուններ էք եղեր... ըսաւ անցորդը՝ որ հեռացաւ խիստ բարկացած։

Դիրվ մը հեռուն՝ երեք եղբայրները երբ լեռ մը կելլէին՝ վարիդին տեսան մարդ մը՝ որ մէկը կը սպաննէր. չտալով վազելն. բայց այն ինչ զանին մօտեցան, մարդասպանը արդէն հեռացած էր։ Պահակներ վրայ հասան, յանցաւոր կարծելով զանոնք ու տարին դատաւորին առջեւ։

— Ո՞վ էք դուք, հարցուց դատաւորը։

— Մենք երեք եղբայր ենք, ըսաւ առաջինը։

— Թշուառակնե՛ր, ինչո՞ւ սպաննեցիք այդ մարդը։

— Դիրվ մը ոսկիի համար, պատասխանեց երկրորդը։

— Դէթ անկեղծութիւն կայ գործին մէջ, ըսաւ դատաւորը։ Դուք վատեր էք, պիտի կախեմ ձեզ։

—Արդար վճիռ տուէք, պոռաց երրորդը։

—Անշո՛ւշտ, քիչ եաքը։

Երեք եղբայրները կախաղան առաջնորդուեցան. ճամբան՝ պիտի կրնային ինքզինքնին պաշտպանել, բայց ըսելիք բան մը չէին գտներ, ա՛յ մէկ բառ կուգար սանոնց շրթունքին վրայ։ Կորսուած կը զգային ինքզինքնին։

Իսկոյն երկայնամօրուս ծերը՝ որուն պատահած էին անտառին մէջ՝ առջեւնին ելաւ։ Զեռքին մէջ ունէր լեցուն բաժակ մը ու բաւ պահակներուն.

—Զդեցէք այս խեղճ մարդիկը որ խըմեն սա կաղդուրիչ ըմպելիէն. վերջին անգամ ըլլալով պիտի խմեն։

Այն ինչ երեք եղբայրները խմեցին այն հեղուկէն, իրենց լեզուն քակուեցաւ։

—Ա՛հա մարդասպանը, պոռացին, մատնացոյց ընելով մարդ մը՝ դիրենք չըբռնապատող ամբոխին մէջ, ու ա՛հա, յարեցին, երեք կարմիր պեխաւորները՝ որոնք կը խնդան։

Կարմրպեխ ձիաւորները հեռացան արագաւ, բայց չարագործը՝ որ հետիոտն էր՝ բռնուեցաւ ու ստիպուեցաւ խոստովանիլ իր ոճիրը։

Երեք եղբայրները, անմեղ ճանչցուելով, արձակուեցան, ու երդում ըրին մէյ մըն ալ չնարուիլ կարմրպեխ մարդոց փայլուն խոստումներէն։

Սամսոն Թարգմ. Ա. ՀՈՎՍԱՐԵԱՆ

ԲԱՐԵՆԱՄԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿՆԵՐ

ԿՐՕՆՔ ԵՒ ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

ԱՌ Պ. Յ. Դ.

Սիրելի՛ Պարոն,

Որովհետեւ Ձեր հասցէին ուղղած առաջին նամակովս, խոստացած էի գրել ձեզ նիւթապաշտութեան տրամաբանական չէնքին գլխաւորագոյն սխալին վերայ, ուստի կ'ուզեմ այսօր մասնաւոր ընել այդ պարագան եւ կրօնքի ու գիտութեան յարաբերական ալլազանութիւնն ալ ցուցնել միանգամայն։

Արդէն գրեցի թէ նիւթապաշտ դըպրոցի ուշակրտ մեր երիտասարդութեան մէջ զգալի կերպով տարածուած է կոյր հաւատք մը գիտութեան ու կրօնքի ըմբռնմունքներուն վրայ, թէ անոնց համար ճշմարիտ եւ հետեւապէս ընդունելի է ամէն ինչ որ կրօնքի դէմ կ'ըլլայ, կը խօսի կամ կը գրուի, եւ սխալ, նաեւ խապաշարեալ, հետեւապէս անընդունելի ու արհամարհելի է ամէն ինչ որ կրօնքի վրայ կը գրուի կամ կը խօսուի։

Եւ սակայն այս ընթացքը գլխովին հակասական եւ օրով խառար կը համեմատի գիտութեան սկզբունքներուն հետ։ Որովհետեւ գիտութիւնը, որ փորձառութեանց եւ խորազնին հետազօտութեանց արդիւնք է, չի կրնար ընդունիլ բան մը իբրեւ ճշմարտութիւն, երբ տեսնէ թէ խոհական քննութեամբ հաստատուն ապացոյցներու վրայ հիմնուած չէ անիկա։ Այս տեսակէտով, ուրեմն, դիտութիւնն իսկ կը պահանջէ այդպիսի կոյր հաւատացեալները եւ կը նշանակէ անոնց բավականակ գաղափարական դրութիւնը։ Բնա տրում՝ գիտութեան ճշմարիտ ապակերա ըլլալու համար՝ պէտք է լաւ քննել, խուզարկել, սուզել եւ ապա ընդունիլ կամ հաւատալ։ Այս սա՛զբունքին հակառակ եւ տրով անպատեհ չէ՞ ուրեմն կոյր եւ անգիտակից հաւատքով մը՝ առանց քննութեան բովէն անցընելու եւ ճշմարտութիւնը երեւան հանելու՝ վճռել որ կրօնքը գիտութեան թշնամի է, կամ թէ գիտութիւնը կրնայ կրօնքին գործը տեսնել։ Ո՞ւրքան թերի եւ ո՞ւրքան ծիծաղելի գաղափա՞ր...

Արդարեւ մատենագիրներ չատ բան գրած են այս սխալ ու ծիծաղելի գաղափարին դէմ։ Նեւտոններ, Բեսքալներ, Լամբնէներ, եւ եթէ կ'ուզէք, Ժ. Ժ. Ռուսսոներ իսկ բացարձակապէս ջրած են այդ սխալ գաղափարականը, բայց մեր նիւթապաշտ երիտասարդութիւնը, տնտեղեակ գիտական աշխարհի քննադատութեան կամ հետազօտութեանց լուրջ բովկըզբունքին, եւ միեւնոյն ատեն գրեթէ բոլորովին ազէա՛ կրօնքի եւ գիտութեան բնորոշ յատկութիւններուն, տեսակ մը ինքնահաւան ու կոյր անձնասիրութիւնով, այնպիսի գիտութիւն մը կ'երեւակայէ որ կրօնքի հակառակի եւ նոյն իսկ նիւթականացած կրօնք մը ըլլայ։

Բայց յայտնի է թէ քանի՞ ցնորական է այս գաղափարը։

Ո՞ր տարբերագէտը կամ ո՞ր բնագէտը պիտի յանդգնէր հիւլէի կամ զրուութեանց երեւոյթներուն համար ներկայացուցած օրէնքներովը կրօնի կամ բարոյականի օրէնքներն ալ գծած ըլլալ։ Ո՞ր տիեզերագէտը կամ սասղագէտը արդեօք լուսաւորներու յարաբերական համեմատութեան օրէնքները գծելով պիտի երեւակայէր հոգեկան կամ մտաւորական աշխարհին ալ յարաբերական բնորոշ յատկութիւնները պատկերած ըլլալ։ Մի՞թէ երկրաքանութիւնը կամ հանքաքանութիւնը պիտի կրնայ՞ն երկրի խորերէն մարդկային բարոյական սկզբունքը երեւան բերել։ Բնչ՞ելէր, երբ լուսաւորներու հեռաւորութեանց եւն. օրէնքները գտաւ, երեւակայե՞ց արդեօք թէ առով գտած եղաւ նաեւ կրօնքի եւ բարոյական սկզբունքը։ Ու նեւտոն, երբ ձգողական օրէնքի գիւտն ըրաւ, մտածե՞ց արդեօք թէ մարդկային փոխադարձ պարտքի եւ իրաւունքի հիմն ալ գտած եղաւ անով։

Ո՛չ ազնի՛ւ բարեկամս, չոր ու ցամաք գիտութիւնը չի կրնար ըլլալ աղբիւր կրօնական ու բարոյական սկզբունքներու, չի կրնար հիմն ըլլալ պարտքի եւ իրաւունքի, առաքինութեանց եւ մեղութեանց, վարձքի եւ պատիժի մարդկային բնածին գաղափարներուն։

Եթէ, սակայն, գիտութիւնը ենթադրուէր այդ սկզբունքներուն աղբիւրն ու վարիչը, եւ եթէ ընդունուէր այն համոզումը թէ ընկերական կազմակերպութեան կամ սիրոյ հիմը անհատական շահն է միայն, դիւրին պիտի ըլլար երեւակայել թէ ի՞նչ գաղափար անկում մը պիտի ունենար այն տանն մարդկային ընկերական գրութիւնը։

Մարդ մտածելով թէ աշխարհի վրայ անհատական մեծագոյն շահն ունենալու է միայն իրեն նշանակէտ, բոլորովին անձնասէր պիտի ըլար իր անձնասիրական ու անասնական ոնտանձ կիրքին եւ պարտք պիտի սեպէր իրեն ընել ինչ որ իր անհատական քմահաճոյքը կը պահանջէր։ Եւ այն տանն փոխադարձ պարտք եւ իրաւունք, ընկերական կազմակերպութեան բովանդակ հիմերը բացարձակապէս պիտի աղաւաղուէին, եւ եթէ կարելի ըլլար, ծնողական ու որդիական փոխադարձ յարաբերական կապերն ալ պիտի քակուէին։ Մէկ խօսքով, հանրընկերական մեքենայ մը պիտի լարուէր, որուն վախճանը ո՛չ թէ լուսաւորութեան քանակը, այլ էնկերականութեան անէացումը պիտի ըլլար։

Մինչ Օր. Անարիման իր գլխուն մէջ կը յուզէր անձնական աղատութեան այս հարցը, առանց կարենալու որոշ ու գոհացուցիչ լուծում մը դտնել, տիկին ալ Ֆանթինէն, տուն դարձած ու հաճելի անակնկալ մը ունեցած էր։ Վիլնուազի մարքիզը իր յուսացածէն աւելի շատ եկած ու Ռոշ-Նուարի պանդոկը իջեւանած, ընդհուպ վիլլա ներկայացած էր։ Սրահին մէջ նստած էր։ Իր վաղեմի բարեկամը տեսնելուն պէս, կոմսուհին հանձրայի բացագանչութիւն մը արձակեց։ Այս վերջինը սրտի այն յորդաղեղ վարկանիներուն մէջ կը դտնուէր, ուր ամէն ինչ բերկրանք է։ Մարքիզին ներկայութիւնը, անձկութեան վարկեանի մը մէջ անհրաժեշտ դատուած, հիմա շատ հաճոյալի կը թուէր իրեն. մարքիզը յաղթանակի մը հանդիսաւոր պիտի ըլլար Սրտի զեղման շարժում մը ըրաւ կոմսուհին, ու դէպի մարքիզը յառաջացաւ, ձեռքերը երկարած, երջանկութիւնը փթթած շրթունքներուն վրայ եւ աչքերը ճաճանչադեղ։

— Որքա՜ն գոհ եմ ձեզ տեսնելուս, գոչեց Տիկին տը Ֆանթինէյ։

Մարքիզը դիտեց կոմսուհին, զարմացման ուրախութեամբ մը, ու Մինայի դեղեցիկ ձեռքը բռնելով իր մատներուն մէջ, ըսաւ.

— Ա՜հ, ա՜հ։ Ամէն ինչ լաւ կ'ընթանայ։ Կը վախնայի որ հոգաչներ լսէի միայն։ շատ հաճոյք կը զգամ ժպիտներով ընդունուելէ։

— Այո՛, ձեզի նամակ գրած ատենս շատ կը տառապէի, բայց հիմա ամէն ինչ հանդարտ է ու հորիզոնը պայծառացած։ Առնէջ մը ի վեր խելքս գլուխս չէ քիչ մը, եւ զգացած երկիւղներս իրականութիւն կը համարիմ։ Բարեբաղդաբար, լեռ մը կելլէին՝ վարիդին տեսան մարդ մը՝ որ մէկը կը սպաննէր. չտալով վազելն. բայց այն ինչ զանին մօտեցան, մարդասպանը արդէն հեռացած էր։ Պահակներ վրայ հասան, յանցաւոր կարծելով զանոնք ու տարին դատաւորին առջեւ։

— Ո՞վ էք դուք, հարցուց դատաւորը։

— Մենք երեք եղբայր ենք, ըսաւ առաջինը։

— Թշուառակնե՛ր, ինչո՞ւ սպաննեցիք այդ մարդը։

— Դիրվ մը ոսկիի համար, պատասխանեց երկրորդը։

— Դէթ անկեղծութիւն կայ գործին մէջ, ըսաւ դատաւորը։ Դուք վատեր էք, պիտի կախեմ ձեզ։

—Արդար վճիռ տուէք, պոռաց երրորդը։

—Անշո՛ւշտ, քիչ եաքը։

Երեք եղբայրները կախաղան առաջնորդուեցան. ճամբան՝ պիտի կրնային ինքզինքնին պաշտպանել, բայց ըսելիք բան մը չէին գտներ, ա՛յ մէկ բառ կուգար սանոնց շրթունքին վրայ։ Կորսուած կը զգային ինքզինքնին։

Իսկոյն երկայնամօրուս ծերը՝ որուն պատահած էին անտառին մէջ՝ առջեւնին ելաւ։ Զեռքին մէջ ունէր լեցուն բաժակ մը ու բաւ պահակներուն.

—Զդեցէք այս խեղճ մարդիկը որ խըմեն սա կաղդուրիչ ըմպելիէն. վերջին անգամ ըլլալով պիտի խմեն։

Այն ինչ երեք եղբայրները խմեցին այն հեղուկէն, իրենց լեզուն քակուեցաւ։

—Ա՛հա մարդասպանը, պոռացին, մատնացոյց ընելով մարդ մը՝ դիրենք չըբռնապատող ամբոխին մէջ, ու ա՛հա, յարեցին, երեք կարմիր պեխաւորները՝ որոնք կը խնդան։

Կարմրպեխ ձիաւորները հեռացան արագաւ, բայց չարագործը՝ որ հետիոտն էր՝ բռնուեցաւ ու ստիպուեցաւ խոստովանիլ իր ոճիրը։

Երեք եղբայրները, անմեղ ճանչցուելով, արձակուեցան, ու երդում ըրին մէյ մըն ալ չնարուիլ կարմրպեխ մարդոց փայլուն խոստումներէն։

Սամսոն Թարգմ. Ա. ՀՈՎՍԱՐԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹՈՒՐԹՕՆԸ (87)

ԺՕՐԺ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ

ՎԵՐՋԻՆ ՍԷՐ

Ը.

Էլիսի ուրիշ միջոց մը փնտռեց, տագնապալի կացութիւնէն ազատելու համար, բայց չկրցաւ գտնել. ամէն կողմ նեղացուցիչ ու դերբուկ ելքեր միայն տեսաւ։ Կացութիւնը Արմանի պարզել, սիրոյ սրտակցումի մը տեղի տալ կը նշանակէր, ինչ որ ամենավատնգաւոր հետեւանքներ կրնար ունենալ։ Գ. ոը Քրավանի հետ խօսիլ եւ անոր ուղղամտութեան կոչում ընել, կամը եւ ինքզինքը վտանգի ենթարկել էր։ Ի՞նչ որ ալ ըներ, դժուարութիւններ ու վտանգներ միայն կ'ելլէին իր առջեւ։ Վարկեան մը իսկ չխորհեցաւ իր սիրոը բանալ Միս Կրիֆիթի։ Իր հպարտութիւնը թոյլ չէր տար որ տաղտուկներով ուռեցնէ Անգլուհիին գլուխը։ Կարճառեւ բացակայութեան մը իբր պատրուակ՝ դէպի Անգլիա ուղեւորութիւն մը մտադրեց, զոր Միս Կրիֆիթի հետ պիտի կատարէր, այս վերջնոյն ընտանեկան գործերուն կարգադրութեան համար։ Ուրը օրուան բաց կայութիւն մը, որ պիտի երկարէր ու վերջնապէս վճռական բաժանումով։ Ինչ որ պիտի անցնէր դառնար իր եաին, երբ հեռուն գտնուէր, նշանակութիւն չունէր բնաւ։

Մարքիզը յառաջացաւ, ձեռքերը երկարած, երջանկութիւնը փթթած շրթունքներուն վրայ եւ աչքերը ճաճանչադեղ։

— Որքա՜ն գոհ եմ ձեզ տեսնելուս, գոչեց Տիկին տը Ֆանթինէյ։

Մարքիզը դիտեց կոմսուհին, զարմացման ուրախութեամբ մը, ու Մինայի դեղեցիկ ձեռքը բռնելով իր մատներուն մէջ, ըսաւ.

— Ա՜հ, ա՜հ։ Ամէն ինչ լաւ կ'ընթանայ։ Կը վախնայի որ հոգաչներ լսէի միայն։ շատ հաճոյք կը զգամ ժպիտներով ընդունուելէ։

— Այո՛, ձեզի նամակ գրած ատենս շատ կը տառապէի, բայց հիմա ամէն ինչ հանդարտ է ու հորիզոնը պայծառացած։ Առնէջ մը ի վեր խելքս գլուխս չէ քիչ մը, եւ զգացած երկիւղներս իրականութիւն կը համարիմ։ Բարեբաղդաբար, ինչ աւելի խոհական անձի մը հետ գործ ունեցայ։

— Օր. Անարիմանի՞ հետ։

— Այո՛, Օր. Անարիմանի հետ...

— Ձեր մատանիներուն անձնատուր եղ

Ազատության Լուրեր

Հրատարակվում Թիֆլիսում

Գրաբար հայերեն լրագիր — Հրատարակ Հայ Լրագրաց Ընկերութեան։

Լոնտոն. 12 դեկտ. — Ինչպես գրում է Ռուսական Գրաբար Լրագիրը, Ռուսաստանի Գերագոյն Դատարանը հրամայեց Ռուսաստանի Գերագոյն Դատարանի Գլխաւոր Դատախազ Ն. Ն. Մուրավիովի դատը։ Ինչպես գրում է նոյն լրագիրը, Ռուսաստանի Գերագոյն Դատարանի Գլխաւոր Դատախազ Ն. Ն. Մուրավիովի դատը հրամայեց Ռուսաստանի Գերագոյն Դատարանի Գլխաւոր Դատախազ Ն. Ն. Մուրավիովի դատը։

Լոնտոն. 12 դեկտ. — Ինչպես գրում է Ռուսական Գրաբար Լրագիրը, Ռուսաստանի Գերագոյն Դատարան

Գ. Լիսիցյանի մի հին ոտանավորը։ — Գ. Լիսիցյանի մի հին ոտանավորը, որ գրված է 1896 թվականին, հրատարակվեց Գ. Լիսիցյանի ծննդյան 75 տարեդարձի առթիվ։ Ոտանավորը նվիրված է Ռուսաստանի հեղափոխական շարժմանը։ Գ. Լիսիցյանը գրում է, որ ինքը «ոչ մի ժամանակ չի եղել հեղափոխական, բայց միշտ ատել է բռնությունը»։ Ոտանավորի հեղինակը գրում է, որ «ինչպես ամեն ազնիվ մարդ, ես ատում եմ բռնությունը, ատում եմ ինչպես ինքնակալությունը, այնպես էլ հեղափոխ

ՅՕԳԱՅԱՒ ԵՒ ՅՕԳԱՏԱՊ

Ա.ՊԱՀՈՎ ԲՈՒԺՈՒՄ

ԿՕՏԻՆԱՅԻ ԸՄՊԵԼԻՈՎ

Պատրաստուած Աւստրիոյ-Հունգարիոյ կայսերական-արքայական համապարանքի տարրաքանիներէն

Ռ. ԵՒ Ժ. ԿՕՏԻՆԱՅԻ կողմէ

Յօդատապային բոլոր հիւանդութիւնները, ինչպէս գլխու ցաւ, ջղացաւութիւն, մէջքի ցաւ, կռնակի ցաւեր եւ ծունկերու ցաւեր արմատական կերպով կը բուժուին ԿՕՏԻՆԱՅԻ դարմանով։

Ամբողջ Թուրքիոյ համար ներկայացուցիչ Տ. Պ. ՏԱՎԻՏՕ եւ Ընկ., Գալաֆեան խան թիւ 5։

Կը գտնուի նաեւ Վենսան Գասապեան էֆ.ի դեղի մթերանոցը եւ բոլոր գլխաւոր դեղարանները։

Դաւառները երեք չիշէն պակաս չի ղրկուիր

Դաւառներու համար կը փնտռուին պատուաւոր եւ գործունեայ գործակալներ, խիստ նպաստաւոր պայմաններով։

ԲԱԹ ՏԸ ՆԱՖԷ ՏԸԼԱՆԳՐԸՆԻԷ

PATE DE NAFÉ
DELANGRENIER

Շատ ախորժելի շաքարանատ մըն է ընդդէմ կուրծքի հիւանդութեանց։ Բարիզի ֆաքիւլթէին ու հիւանդանոցներուն 40է աւելի բժիշկներուն կողմէ հաստատած է իբր շատ ազդեցիկ դեղ մը ընդդէմ ՀԱԶԻ, ՅՕԳՆԱՑԱԻ ու ՊՐՕՆՇԻՈՒ։

Տըլանկրընիէ մարքան պահանջել։

Կը գտնուի ամէն դեղարաններու մէջ։

1—30

HUILE de HOGG

ՄՕՐԻՈՒ ՁԿԱՆ ԻՒՂ

Ցաւանի է թէ մորուի ձկան իւղի գործածութիւնը, մանաւանդ ձրմուռը ուրքան օգտակար ու յանձնարարուած է փափկակազմ անձերու (էրիկ մարդ, կին ու տղայ) անարիւնութենէ եւ կուրծքի հիւանդութիւններէ տառապողներու։ Բայց անոր փրկարար արդիւնքները ձեռք բերելու համար, պէտք է որ այդ իւղը զուտ ու առաջին կարգի ըլլայ։ Հետեւաբար պէտք է զգուշանալ կեղծերէն ու սորին տեսակներէն, որոնք հրապարակին վրայ կը ծախուին, եւ որոնց գործածութիւնը տուելի վնասակար է քան օգտակար։

Պ. Հօկ Թէր-Նէօվի մէջ ձկնարաններ ունի, սուր մորուի ձկան իւղը մեծ խնամքով կը հանուի։ Այս իւղը, անտարիւտ անարատութեամբ, եռանկիւնաձեւ չիշերու մէջ դրուած է, որ ամէնուն ծանօթ է արդէն եւ Բարիզի Ինիոն ազգ Ցապրիքան ընկերութեան կողմէ երաշխաւորութեան դրոշմով մը կնքուած է։ Բոլորնշանաւոր բժիշկները կէս դարէ ի վեր հիւանդներուն այս ձկան իւղը կը յանձնարարուն։ Կեղծերէն եւ նմանութիւններէն զգուշանալ։ Հօկի մորուի ձկան իւղը կը ծախուի դեղագործներու եւ դեղավաճառներու քով։

EMULSION HOGG

Իբրեւ ոսնապար տրուած եւ սուտ կը պարունակէ

Միակ տեղն է Թ. Բ. Հօկ, 2 Թիւ, Քասթիլիոն Բարիզ։ Մեծաքանակ կը ծախուի Լոնտրա Մանոնի քով, Նուսուֆ-խան խան, Պոլիս։

24—30

ԱԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՍԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ ԱՌՔԱՋԳԱՑԻՆ ՀՆԱՆԳԻ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Զուտ փոխադարձ, հիմնեալ 1845ին

1902 Թուականը 1ին եղաշրջանակետ դոյզը Ֆր. 1,506,000,000.

1901ին ապահովագրեալներուն եղած փոխառութիւնները՝ Ֆր. 34,000,000։

ԼԱ ՆԻՒ-ՅՈՐՔ 600,000ի աւելի ապահովագրեալ ունի, որոնք կը կազմեն Ընկերութիւնը։ Ի օրուն կը պատկանի բոլոր շահերը։ 1901ին ապահովագրեալ գումարուած շահաբաժիններու գումարը Ֆր. 17,500,000։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ռեզերվային գումարը մինչեւ հիմա ուրիշ որ եւ է ընկերութիւն կը յանձնուած գրամներէն աւելի անկասմանց եւ շահագրգռութիւնն է, յանձնուած օրէնս սկսեալ անցիմնէն է, ապա զրաման, ճանրագրութեան, մահուան սեւագիրներուն և պատանեաց. ամենատարածուած մինչեւ իսկ պատանդագրեր։ Տնեղեալական գոյնը ինքնաշխատ փոխատուութիւնները 3 տարի ապահովագրեալին միանգամայն յետադարձ ապահովագրեալին հարկի առնելու. այս փոխառութիւնը գումարները զատ զատ նշանակուած են բոլորին մէջ. 30 օր պրոմաքանոցի իւրաքանչիւր միջոցներ կոմբ տարեկան տոկոսի, միանգամայն գաղտնիքներ մինչեւ 5 տարի վերջանալու տարեկանները, յիսունեակ ապահովագրիչներ 5 եւ 100 տոկոսով հանդերձ միասին։ Մեկ տարեկան ընկերի յետադարձ կատարեալ կարգաւորութիւն։ Ապահովագրութեան երկարաձգումը, բոլորին մէջ նշանակուած ժամանակամիջոցի մը համար, ունենալու որ զոյգ ժամանակամիջոցին մէջ եթէ մահ պատահի, ապահովագրեալ գումարը կը հաստատուի ամբողջութեամբ, առանց հարկի առնելու անկեալ միացած տարեկան։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 4 տարի 100 տոկոսանոց տարեկան ալ ունի, որ ուրիշներէն մէջ ցոյց պատուած պայմաններէն ամէնէն աւելի նպաստաւորն է։ Աւելի մանրամասն նիւթերու համար դիմել։

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիոյ
Հ. Ռ. ՀՈՒԼԻՕՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Գլխաւոր գործակալ
Ա. ՅՈՒՐՀԱՏԵԱՆ

Պոլիս, Հուլիոն խան
Վայրկեան գնդակ, Վիքթորիա խան
Գալաթիա

ՈՍԿԵՐԻՉ ԳՈՐԻԱԹՕՖԼ

ՍԵՂԱՆԻ ՍՊԱՍԵՆԵՐ

ԳՈՐԾՍԱՐԱՆ ԲԱՐԻՉԻ ՄԷՋ
56, Ռիւ տը Պօնտի

Ապրանքներու ցանկին առաքումը ձրի

ՊԱՀԱՆՋԵԼ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻ ՄԱՐԴԱՆ

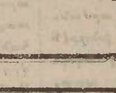

Եւ Գոխոնֆէլ անունը տարողի գրերով

Տարեկան արծաթաղօծում բոլոր առարկաներու

Ապրանքներու ցանկին առաքումը ձրի

Եր վաճառուի Կ. ՊՈԼԻՍ, գլխաւոր վաճառատան մէջ, ԻԶՄԻՐ՝ Ս Ժորժիսատէս, 47 Ռիւ Ֆրանկ Սկլէանիկ՝ Գլխաւոր վաճառատան մէջ ՊԷՐՈՒԹ՝ Մէլիի և Մանասէ։

SANTAL SALOLÉ LACROIX

ԳՆԷՍԻԻՆԵՐԸ

Միզային կրծարանի հիւանդութեանց դէմ գործածուող հականեխիչ դեղերուն ամէնէն աղդուն և ամենասպա խրատնելին է։

Վաճառատեղին՝ դեղարան Լագրուա, 31, Rue Philippe-de-Girard, PARIS.

ԶԷՅԹՈՒՏՍ ԲԱԹԷՆԹ

ԻՆԳԼԻԶՏԻՊԼ ՍԷՅՏՍ

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻ ՆԱԽԿԻՆ ՏՆՕՐԷՆ ՍԲԸ ԷՅԿԱՐ ՎԻՆՍԸՆԹԻ ՎԿԱՅԱԳԻՐԸ՝ Ուղղուած Զէյթուսս Բաթենթ ենս Լիմ Ընկերութեան

Պարոններ,

Մեծ հաճոյքով ձեզ կը ծանուցանեմ թէ Օսմ. կայս. Պանքայի մէջ հաստատած ձեր դրամարկղի սենեակները կատարելապէս գոհ թողուցած են մեզ։ Կրնամ ըսել թէ այն ճարտարութիւնը որով հաստատուած են այդ դրամարկղի սենեակները, համապատասխանած են սեղանաւորական այդքան մեծ հաստատութեան մը պէտքերուն։

ԷՏՈՒԱՐԴ ԼԷՆՏ ՍԸՆ
Պալիմնի խան, Պոլիս

Հայթայթիլ Օսմ. կայս. Պանքայի, դրամարկղի սենեակներ կազմակերպող գործակալութիւններ Դալաթիոյ, Պոլսոյ եւ Բերայի մէջ, մասնաւորապէս Սքիւլի եւ Մանասթիրի մէջ։

ԵՈՍԹ

ՀԱՅԹԱԳԻՐ

ԲԱՐՁՐ. ԿԱՂՂԷՍԻ ԻՇԽԱՆԻՆ

Մեքենայի ամէնէն մեծ յանձնարարութիւնը որ եղած ըլլայ կառավարութեան մը, Ընկերութեան մը կամ անհատական Տան մը կողմէ, այն յանձնարարութիւնն է որ նոսթ Թիրրայթը Քրմբէնի եղած ու Հնդկաստանի կառավարութեան յատկացուած է։ Երրորդ անգամ ըլլալով, Բրիտանական կառավարութիւնը 150 Մեթրենանի յանձնարարութիւն կուտայ նոսթ Թիրրայթը Քրմբէնի, ինչ որ մինչեւ հիմա արուած չէ բնաւ։ Ասիկա անվիճելիօրէն ցոյց կուտայ թէ նոսթ գրելու լաւագոյն միջոցն է։

Արեւելքի համար Գործակալ
ԷՏՈՒԱՐԴՍ ԵՆՍ ՍԸՆ
Պոլիս, Սալալէմի խան, Մէյսանճրգ փողոց։

30—52

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՑԱՐ ՊԱՍԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱԳԻՐ

THE SINGER MANUFACTURING Ie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց ամրութիւնովն այնքան դիմադրուած են, որ ուշիարիս ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակները ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական եւ չքաղաքում ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուներուն մէջ։

Բերա (1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց թիւ 343 եւ 343 կրկին
(2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա (1. Սինկէր խան Թիւնէլի եւեւ
(2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս (1. Սալլիթան Համամ թիւ 2
(2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13։
Սկիւտար Զարշը պոյը, թիւ 120։

Դաւառը եւ նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 343 եւ 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ օղլու ի առուը։

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

ԼՕԹԴՆ Ժ. ԲԻՍՄԱՋՕՂԼՈՒ

Դալաթիա, Պոյոնտա փողոց, թիւ 2

Սոյն դրամատունը սեղանաւորական ամէն կարգի գործեր կը կատարէ, չէքեր կը հանէ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն եւ արտասահմանի վրայ կտրոններ կը գանձէ, փոխանակագիրներ կը վճարէ, սակարանի գործողութիւններ կը կատարէր ամէն տեսակ արժէքներու գնում եւ վաճառում կ'ընէ, վիճակահանութեան, տարեդարձներու սատարութիւնը ձրի կը կատարէ, եւ այլն։

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՏԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբալի. Ֆոռսոյի Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի վիճակ. բանող օգոստոսէ։

Անունը	Գինը	Անունը	Գինը
Բամսէդ	3000	Թիպա	2500
Անպէռ	3000	Նէրպիս	2400
Թէյլոր	3000	Օսայրիս	2250
Գեանորուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Մէքնեզ	2000
Օսմանլի	3000	Կոսորնի	1500
Մարիսէռ	2500	Գիլէտ	1500

Դէպան, առ Ժ. Վ. ՌՈՒԹՈՒ և. ԸՆԿ
Ռուքթոյ խան
ՀԷՅՄՍ ՄՈՍ և. ԸՆԿ.
194 31, Հէյմս Սպրիգ Լիվրբուլ։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ Վեհափառ Սուլթանին Կայսերական Իրատով

Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892 Թուականը (20 Սէֆէր 1310)

Գործակալ, Պոյոյ կողմը Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը Եէնի Ճամի Հանգրի փողոց. Օսմ. Նամատեան դէմը։

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հրդեհի. արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին Կ. ՊՈԼԻՍ Եէնի խան, Գրաֆէյ Ղալաթիա

Դեպ-գործակալ Պոյոյ կողմը Գ. Ի. Զասօխ
Մարքուսնէլլայ, Զարչըը խան, թիւ 21

Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այն ամէն քաղաքներու համար, ուր ներկայացուցիչ չունի։

194

ԱՆԴՐԱ

Հիմնեալ 1858ին

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ ԳՏՆՈՒԱԾ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆԸ ԵՒ ԱՄԷՆԷՆ ՏԱՐԱԾԵԱԼԸ

Երաշխաւորութեան գումար Ֆր. 168,000,000 | Վճարեալ գումարներ Ֆր. 277,600,000

Թուրքիոյ եւ Յունաստանի համար ընդհանուր գործակալ
ՍԻԿՍԹՐԻՏ ԱՏԼԷՐ

Սթամպոլ Ապուս էֆենտի խան

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՈՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԿԱՐԴԱ ՕՐՈՒՆԱՒՈՐ

Ընդունել Հրոյ և Պոյսոյ եւ Սեռաքի

Անունը	Գինը	Անունը	Գինը	Անունը	Գինը	Անունը	Գինը
Ալպանս	1069	Գոմ	1497	Գօրգ	1011	Մայմ	724	Բօգազիչ	186
Ալէքթ	3607	Գոնկ	2906	Գրանս	1698	Մարէնկո	2273	Սարէշ	1112
Անճէլս	1541	Գարտ	895	Հիրս	776	Մարգէլլս	3709	Ցերիս	1735
Արիոսգս	2271	Տիտս	4311	Հիտալկս	1581	Միրտատս	3857	Միլիս	1123
Գասանս	1822	Ֆօմինս	937	Ջինաս	3720	Միլս	1057	Նէրս	1200
Գորտոնս	1264	Ֆուրս	2383	Հորատիս	3600	Մանչեսթր	1735	Քասս	1328
Գրաֆս	1076	Տրարս	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլս	2419	Բ. Ուիլսէն	1546
Գլիլնս	841	Ցինամս	504	Նակս	2354	Ներս	1088	Քօրիս	3827
Գրիֆիտս	4431	Լարս	2464	Խասնս	5540	Օմիս	1100	Քօլիտս	1470
Գէյրս	1671	Լիտորատս	1520	Ջիլնս	1080	Ոնեալիս	4038	Քօրիտս	487
Դայիրսս	1337	Իրազս	1341	Բէլէս	1053	Օրլանս	1535	Ուրպենս	2439
Դամէշ	1244	Ֆիտս	954	Քօլրիս	3367	Բայլէրս	1337	Ֆասաս	1914
Դազս	1094	Ֆինլանս	1828	Քօլիս	1700	Բօլս	510	Ֆօլս	1289
Ջիրակս	2729	Ֆլամինկս	349	Լէս	1053	Բրիալս	2329	Վիլիարս	2396
Միսէրս	1231	Ֆրանչիսքս	4552	Լէբանոն	2272	Բիլնտատս	1660	Սէտս	1850
Գլիս	2697	Կալիէս	3060	Լիվերպուլ	1646	Բրոլս	1613	Ջիրս	1200
Գոլորատս	4295	Գրազոս	1248	Լարէնցս	3191	Բօմբս	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հարկն հոս հատած է։
Հարաւիս յոգնեալը, նաւատեան Քրիգիթ։
Դիմեցէք գլխաւոր գործակալ Ս. Հիլ. ԵՒՐԻՍՈՆ
Թ. [illegible]

COMP RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՐՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՏԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան ճրագարկութիւններ

Ցուլիս

2/8 Ուրբաթ	Ոդեսայ Սեւ Ծովի վրայ
9/8 Ուրբաթ	Ոդեսայ Սեւ Ծովի վրայ
16/8 Ուրբաթ	Ոդեսայ Սեւ Ծովի վրայ
23/8 Ուրբաթ	Ոդեսայ Սեւ Ծովի վրայ
30/8 Ուրբաթ	Ոդեսայ Սեւ Ծովի վրայ
6/9 Ուրբաթ	Ոդեսայ Սեւ Ծովի վրայ
13/9 Ուրբաթ	Ոդեսայ Սեւ Ծովի վրայ
20/9 Ուրբաթ	Ոդեսայ Սեւ Ծովի վրայ
27/9 Ուրբաթ	Ոդեսայ Սեւ Ծովի վրայ
4/10 Ուրբաթ	Ոդեսայ Սեւ Ծովի վրայ
11/10 Ուրբաթ	Ոդեսայ Սեւ Ծովի վրայ
18/10 Ուրբաթ	Ոդեսայ Սեւ Ծովի վրայ
25/10 Ուրբաթ	Ոդեսայ Սեւ Ծովի վրայ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՏԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Մ. ՋԷՐՈՖԷՅԵՎ ԵՒ ՀԵՑԷՏԷԵՎ
Ն. ԲԱԼԳԻԼ ԵՒ ԸՆԿ.
ՍԷՍՏՐՈՒԱՍ ՇՈՍԵԼԻԵՐ

Դեկտ. 21ին Գիբրիճի, Սեւ Ծովէն։

ՄԵՆՆՈՒՍՆԵՐ

Դեկտ. 16ին Իմիրէթի, Սամսոն, Տրապզոն Գ-Բ-ն և Նովոռոսիյսկ։
» 23ին Գիբրիճի, ուղ. Մարսիլիա։
Ցանկեր ստացուիլ Բ[illegible]
Առաջին կարգ 245 Ֆր. [illegible]
75 Ֆր. [illegible]

Վ 516 ԴԼԳՈՒ

ՓԻՆԼԷՅՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈՒԵՆԱՒԱՏԱՅԻՆ

Որ ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ

Անունը	Գինը	Անունը	Գինը
Սվէրնիա	12000	Միլանիա	5503
Սարմանիա	18000	Քանիզիա	4541
Ուլբանիա	12950	Վերոնա	3229
Լուսիտանիա	12950	Բալտիք	2945
Տալմանիա	8845	Թրանս	2936
Ումբրիա	8128	Նիորիկ	2930
Լիբուրնիա	8120	Սամարիա	2852
Վէրվիա	7392	Ալբանս	2181
Ուրանիա	7268	Հերսուլի	1611

Դիմել առ Ժ. Ֆ. Ֆիլիպ և Սիկիր
Joly et Seager
Մարմանդիլի խան թիւ 6, 7, 8 Պոլսոյ
Թ. [illegible] 255

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Եւրեւեկութիւն կառախումբերու 1903 Նոյեմբեր 1 (Ն. Տ.) կիրակի օրէն սկսեալ

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԵԱՑԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 224 խառն Առտու Ժ.	Վ.	ԿԱՑԱՐԱՆ		ԴՐՕՂ Կառ. Թ. 223 խառն Իրիկն Ժ.	Վ.
12	—	ԱԿՆ. Էսկի-Շէհիր	ԺՄ.	3	—
12	42	» Կէօջէք Քիսրէ	»	2	20
1	39	» Սապանճա Բունար	»	1	28
2	33	» Այաքուզա	»	12	42
3	15	» Զէքիրլէր	»	11	53
4	10	» Տէօյէր	»	11	5
4	39	» Իսկանիյէ	»	10	20
5	3	» Համամ	»	9	53
5	14	» Կապլիկէօլ Համամ	»	9	44
6	1	» Աֆիոն Գարա Հիսար	»	9	13
6	41	» Գէօյիւք Զապանճար	»	8	20
7	36	» Զայ	»	7	33
8	21	» Իսկանտրու	»	6	40
8	45	» Եասխան	»	6	15
9	16	» Ագ Չէհիր	»	5	53
9	48	» Ազարի քէօյ	»	5	13
10	30	» Զավուշէր քէօյ	»	4	35
11	3	» Իւկին	»	4	3
11	55	» Ալն-Թանը	»	3	9
12	50	» Տրայ-Իսկի	»	2	27
1	22	» Մէյսան	»	1	47
2	22	» Բունար-Պաշը	»	12	42
3	—	ԺՄ. Գոնիա	ԱԿՆ.	12	—

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ ԻՆԳԻՐԻԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 122 խառն Առտու Ժ.	Վ.	ԿԱՑԱՐԱՆ		ԴՐՕՂ Կառ. Թ. 121 խառն Իրիկն Ժ.	Վ.
1	—	ԱԿՆ. Էսկի Շէհիր	ԺՄ.	11	—
1	44	» Ագ Գունար	»	10	18
2	24	» Այբիւ Քէօյ	»	9	46
3	4	» Գէյլիք Ախուր	»	8	58
4	9	» Սարիքէօյ	»	8	1
4	58	» Գիլէր	»	7	4
5	35	» Սամիլեր	»	6	27
6	9	» Գէյլիք Քէօփրու	»	6	—
7	3	» Բոյաճի	»	5	16
8	21	» Մալի Քէօյ	»	3	49
9	15	» Սէնէտան Քէօյ	»	2	47
10	—	ԺՄ. Էսկիշիր	ԱԿՆ.	2	—
Իրկն.				Գարեգ.	

ԱԼԱՇՀԻՐ-ԳԻՕԹԱՀԷՍ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 322 խառն Առտու Ժ.	Վ.	Թ. 324 խառն Իրիկն Ժ.	Վ.	ԿԱՑԱՐԱՆ	ԴՐՕՂ Կառախումբ Թ. 321 խառն Առտու Ժ.	Վ.	Թ. 323 խառն Իրիկն Ժ.	Վ.
2	35	12	45	ԱԿՆ. Ալաշէհիր	ԺՄ.	2	—	12	5
2	55	1	5	ԺՄ. Գէօնիճէ	ԱԿՆ.	1	41	11	45

ՀԱՄԻՏԻԼ—ԱՏԱ-ԲԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 422 խառն Առտու Ժ.	Վ.	Թ. 424 խառն Իրիկն Ժ.	Վ.	ԿԱՑԱՐԱՆ	ԴՐՕՂ Կառախումբ Թ. 421 խառն Առտու Ժ.	Վ.	Թ. 423 խառն Իրիկն Ժ.	Վ.
6	30	8	—	ԱԿՆ. Համիտիէ	ԺՄ.	6	—	7	30
6	48	8	18	ԺՄ. Աստ-Բազար	ԱԿՆ.	5	42	7	12